

De preventiemedewerker

Op het gebied van preventie en bescherming van werknemers is wettelijk geregeld dat elk bedrijf ten minste één medewerker in dienst moet hebben, die de maatregelen gericht op de veiligheid en gezondheid intern uitvoert. Deze medewerker wordt vanuit de Arbowet 'preventiemedewerker' genoemd, de preventiemedewerker kan ook een vaste medewerker zijn, die deze taken ernaast doet.

Met de wijziging van de Arbowet is de rol van de preventiemedewerker duidelijker omschreven. Zijn of haar succes is mede afhankelijk van de persoonlijke kwaliteiten en de positie binnen de organisatie. De medezeggenschapsraad of OR moet daarom instemmen met de benoeming van deze medewerker en is medeverantwoordelijk voor het functioneren. Dit moet ervoor zorgen dat de functie van preventiemedewerker meer gaat 'leven' binnen de organisatie. Daarbij komt dat met de nieuwe regeling de preventiemedewerker nauwer gaat samenwerken met de bedrijfsarts en met externe Arbodeskundigen.

Wet- en regelgeving

De Arbowet (artikel 13) stelt dat elke werkgever ten minste één preventiemedewerker in dienst moet hebben of hij nu kiest voor arbodienstverlening in eigen huis of voor een arbodienst (externe deskundigheid). Deze deskundige medewerker heeft tenminste de volgende taken:

- Het (mee helpen) opstellen en uitvoeren van de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E);
- Het adviseren en nauw samenwerken met de ondernemingsraad (OR) of personeelsvertegenwoordiging (PVT) over de te nemen maatregelen voor een goed arbeidsomstandighedenbeleid;
- Deze maatregelen (mee helpen) uitvoeren.

De volgende punten zijn daarbij ook wettelijke vereisten:

- De OR of PVT moeten instemmen met de benoeming van de persoon en de positie van de preventie-medewerker in de organisatie (verplichting sinds 1 juli 2017).
- Het bedrijf mag niet iemand van buiten aanstellen als preventiemedewerker, behalve als er geen mogelijkheden zijn om de bijstand binnen het bedrijf of de inrichting te organiseren.
- Het is van belang dat de preventiemedewerker die wordt aangesteld, over voldoende deskundigheid en ervaring beschikt om de preventietaken goed uit te kunnen voeren.
- Het bedrijf moet ervoor zorgen dat de preventiemedewerker genoeg tijd krijgt voor de uitvoering van zijn taken.
- Als het bedrijf maximaal 25 werknemers in dienst heeft, dan mag de directeur zelf de preventiemedewerker zijn.
- In de RI&E moet worden aangegeven hoe werknemers in contact kunnen treden met de preventiemedewerker, dus hoe de toegankelijkheid is geregeld.

Aanwijzen van de preventiemedewerker(s)

Allereerst moet de werkgever nagaan of de bijstand geheel intern kan worden georganiseerd. Het gaat er bij de activiteiten van de deskundige werknemer(s) om dat deze de werkgever ondersteunen bij het voldoen aan de wettelijke voorschriften. Als blijkt dat daarvoor onvoldoende mogelijkheden zijn, mag er een combinatie gemaakt worden van interne en externe ondersteuning, bijvoorbeeld door het inschakelen van externe kerndeskundigen. Als ook een combinatie niet mogelijk is, mag de werkgever de deskundige bijstand in zijn geheel door externe gecertificeerde deskundigen laten uitvoeren. In elk geval geldt altijd de verplichting om minstens één preventiemedewerker in dienst te hebben.

Met de recente wijziging van de Arbowet in juli 2017 is voor de aanstelling van de preventiemedewerker ook de instemming vereist van de OR of PVT. Voorheen was niet altijd precies duidelijk welke taken de preventiemedewerker binnen het bedrijf verrichtte. De werkgever moet dit nu duidelijk omschrijven en onderbouwen welke persoonlijke competenties vereist zijn en instemming vragen bij de OR.

Taken en rol van de preventiemedewerker

Om aan de wettelijke verplichtingen van de preventiemedewerker te voldoen kunnen de volgende organiserende of uitvoerende functietaken worden vervuld:

- Adviseur van het management bij het ontwikkelen van beleid op het gebied van de arbeidsomstandigheden, bijvoorbeeld vanwege wijzigingen in wet- en regelgeving;
- Medewerker aan het opstellen van de RI&E en voortgangsbewaker bij de uitvoering van het vastgestelde beleid en de uit de RI&E en het plan van aanpak voortvloeiende maatregelen;
- Aanspreekpunt voor of intermediair tussen de eigen organisatie en externe deskundigen;
- Adviseur Veiligheid & Gezondheid voor de Ondernemingsraad of personeelsvertegenwoordiging of belanghebbende werknemers;
- Coördinator van activiteiten rond de arbobeleidsvoering;
- Centraal meldpunt voor ongevallen, bijna-ongevallen en onveilige situaties;
- Informatiebron via het bijhouden en verspreiden van relevante Arbo-informatie; vraagbaak op het gebied van arbeidsomstandigheden; aanvrager en beheerder van vergunningen of ontheffingen, bijvoorbeeld op het gebied van de Arbeidstijdenwet;
- Contactpersoon voor de ILT.

Deskundigheid van de preventiemedewerker

Er is geen verplichte opleiding voor de preventie-medewerker. In veel bouwbedrijven wordt een opgeleide operationeel veiligheidskundige aangesteld als preventiemedewerker, maar MVK-er of HVK-er is ook mogelijk.

In het algemeen zijn de volgende factoren bepalend voor de deskundigheidseisen:

- De bedrijfsomstandigheden en de organisatie van de arbeid;
- Het aantal werknemers en de structuur en complexiteit van de organisatie;
- De aard en omvang van de risico's in het bedrijf
- De mate van Arbo- en verzuimbeheersing;
- De aanwezigheid van (andere) Arbodeskundigheid in het bedrijf;
- De wet- en regelgeving die op het bedrijf van toepassing is;
- De ambities van het bedrijf om arbeidsomstandigheden te verbeteren.

Opzetten, onderhouden en verbeteren van arbozorg in het bedrijf

De basis voor de arbozorg in een organisatie is de RI&E. De preventiemedewerker helpt mee aan het opstellen van de RI&E en het uitvoeren van de maatregelen op basis daarvan. De volgende onderdelen zijn daarbij van belang voor de preventiemedewerker:

- Als het opstellen of actualiseren van de RI&E wordt uitbesteed aan een externe Arbodeskundige of arbodienst is de preventiemedewerker de aangewezen persoon om hierbij ondersteuning te verlenen. Volledige uitbesteding aan een arbodienst is overigens niet meer mogelijk, omdat juist de preventie-medewerker een bijdrage aan die RI&E moet leveren. Hij of zij heeft de praktische kennis van alle werkzaamheden in het bedrijf en weet langs welke weg de voorgestelde maatregelen het best te implementeren zijn.
- De preventiemedewerker kan een bijdrage leveren aan de verdiepende RI&E's. Deze onderwerpen vereisen een constante bewaking van gegevens en borging daarvan (onder andere geluid, gevaarlijke stoffen zoals fijnstof en asbest, fysieke belasting, jeugdigen en psychosociale arbeidsbelasting).
- De ervaringskennis van de preventiemedewerker kan worden ingezet bij het stellen van prioriteiten bij de risico-evaluatie. Hij kan daarnaast met zijn kennis van het bedrijf helpen bij de juiste keuzes maken in het plan van aanpak voor oplossingen die praktijkgericht en haalbaar zijn binnen zijn bedrijf.
- De preventiemedewerker kan helpen bij het uitvoeren van de maatregelen om risico's te voorkomen of te beperken (volgend uit het plan van aanpak). Voorbeelden hiervan zijn:
 - Voorlichting geven over het onderhoud van arbeidsmiddelen en veiligheidsvoorzieningen;
 - Het bewaken van het juiste gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen;
 - Instructie geven over het werken met gevaarlijke stoffen.

Verwijzing

- Arbowet art. 13, 14 en 18
- Arbobesluit afdeling 3 Arbodiensten en deskundigen
- Arbo Informatieblad 44 De preventiemedewerker